

Nederst Boplads

Siedlungsstelle

Neolithische Periode

Siedlungsstelle



Oversigt over den nu fredede rest af køkkenmøddingen ved Nederst.

Nederst køkkenmødding-boplads i Kolindsund

Omkring det nu afvandede Kolindsund ligger utroligt mange fortidsminder. På toppen af skråningerne syd og nord for sundet ligger hundredvis af gravhøje som perler på en snor, men de fleste desværre blevet offer for ploven i forbindelse med opdyrkning. Flere steder - særligt omkring Tøstrup og Sivested - kan sten- og bronzealderens store højbyggeri dog stadig tydeligt opleves.

De for øjet mere anonyme bopladser hvor folket gennem tiderne har boet og levet, kendes også gennem mange fund og udgravninger langs sundet. Langs kanten af det i stenalderen salte sund som da gennemskar Djursland øst-vest, og opdelte Djursland i en stor nordø samt en sydlig halvø, findes især spor fra talrige stenalderbopladser. Det gælder især Ertebøllekulturens såkaldte køkkenmødding-bopladser fra slutningen af jæger-samler stenalderen. (Se også Meilgård køkkenmødding).



På Videnskabernes Selskabs kort fra 1789 ses den store sø mellem Kolind og Grenå som den sidste rest af stenalderens Kolindsund, som blev tørlagt fra 1874.



Oversigt over den nu fredede rest af køkkenmøddingen ved Nederst.

Baggrunden for fredningen af Nederst-køkkenmøddingen var en stor undersøgelse og udgravning som Djurslands Museum gennemførte i 1988-92. På store dele af bopladsen, viste de nedpløjede bopladslag tydeligt, at bopladsen ville forsvinde helt i løbet af kort tid. Disse områder blev derfor udgravet, hvorimod området på det delvist urørte og nu fredede areal kun er sporadisk undersøgt. Bopladslagene koncentrerede sig omkring 3 forskellige skaldynger fra forskellige ophold (se luftfoto under "adgang"), med bl.a. ildsteder og affaldslag fra bopladsen.



Oversigt over udgravningsfeltet 1988-92 med de tre bopladskoncentrationer. Foto Museum Østjylland

Det som var særligt interessant, var fundet af ikke mindre end 8 grave: 6 fra mennesker og 2 hundegrave.



Udgravet ildsted fra Ertebøllekulturen. Foto: Museum Østjylland

Dette er nogle af de første egentlige begravelser vi kender i Danmark. Fra Fannerup på modsatte, nordre sundside kendes en tilsvarende grav, og totalt kendes nu omkring 50 gravfund fra jægerstenalderen. Det kan meget vel tænkes, at der ligger yderligere grave på det fredede område ved Nederst, som nu er taget ud er fredet.

Gravlæggelserne var blot simple nedgravninger, men der er et specielt træk som går igen i mange af jægerstenalderens grave, nemlig at gravfylden blev markeret med iblandet rød okkerfarve.

De 6 menneskegrave var anlagt i udstrakt rygleje og indeholdt to 30-40 år gamle mænd, en ældre 40-50 år gammel kvinde, en yngre kvinde samt en drengegrav og en ubestemmelig grav med både ældre og yngre skeletdele - måske en dobbeltgrav.

Drengegraven og den ene mandsgrav var specielt godt bevaret. Drengen, som var ca. 5 år gammel, havde fået en flot, 17 cm. lang flækkekniv (8) i flint med som gravgave, og på brystet lå et tandperlesmykke med 6 gennemborede fortænder fra vildsvin og en enkelt uroksetand - og mellem benene var endnu et tandsmykke. Den voksne mandsgrav var meget rigt udstyret: 3 økser (trindøkse, hjortetaksøkse og skiveøkse) samt to lange flækkeknive ved bæltet og ikke mindre end 6 tværpile som er en af ertebøllekulturens "varemærker". Mellem mandens lår fandtes også et imponerende tandsmykke med ca. 40 fortænder fra kronhjort, elg og urokse, som måske har været fastgjort på dragten.

Dele af fundene fra Nederst-udgravningerne kan ses i udstillingen på Djurslands Museum i Grenå.



Den velbevarede drengegrav med den lange flækkekniv. (Foto DJM).



Lille okkerklump med forarbejdningspor. (Foto DJM).



Skelettet i en af de to velbevarede hundegrave på Nederst-bopladsen. (Foto DJM)

Zugang

Fra østenden af Kolind by følges landevejen ca. 1,4 km mod Nødager, hvor der drejes til venstre mod Kelstrup. Efter yderligere 2,3 km drejes til venstre mod Albøge. Kryds jernbanen (Grenå- Århus) og drej umiddelbart herefter til venstre ad Kærbyvej mod Kærbyj. Efter ca. 1 km. passeres Kolindsund Sydkanal og grusvejen følges ligeud ca. 200 m frem til parkeringsnichen i vejens højre/nordøstre side.

Faciliteter:

Informationsskilt ved parkeringsplads ud til nordøstsiden af grusvej.

Afstand til fortidsminde:

ca. 25 m.

Særlige forhold

- Respekter markafgrøder, hegning og evt. græssende dyr på området.
- Parker hensynsfuldt så færdsel på grusvejen ikke hindres.
- Al gravning på området er forbudt.

Verwandte Literatur

Arkæologi leksikon – L. Hedeager (red.) (Politikens Forlag, 1985)

Da klinger i Muld - 25 års arkæologi i Danmark – S. Hvass / B. Storgaard (Red) (Aarhus Universitetsforlag, 1993)

Vejviser til Danmarks Oldtid – Ingrid Falktoft Andersen (Wormianum, 1994)

Danmarkshistorien bind 1-2, Stenalderen – (Sesam, 1981-84)

Oldtiden i Danmark. Jægerstenalderen – Søren H. Andersen (Sesam, 2001)

Kolindsund - et stykke Djursland fortæller danmarkshistorie – Brita Flou m.fl. (P. S. Johnsen, Grenå, 1980)

Guide til køre- og cykeltur om Kolindsund og Grenå Nord – - (-, -)

Kolindsunds historie, afvanding, natur og opdyrkning

Danmarks Oldtid, Stenalderen – Johannes Brøndsted (Gyldendal, 1. udgave 1938-40)

Praktische Informationen

ADRESSE

8560 Kolind, Mitteljütland

EIGENTUMSVERHÄLTNISSE

In Privatbesitz

GPS

56.364460, 10.644336

UTM

E601604 N6247907

© 2026 Joomla!konsulentent • fortidsmindeguidе.dk